

IS DE CANTHARELLUS AURANTIACUS VERGIFTIG?

In het eerste gedeelte van zijn artikel over »Het determineren der hoogere zwammen« oordeelt de heer Ligtenberg, dat het zoo goed zou wezen, indien in den door hem zoo geprezen »Führer für Pilzfreunde« nog een paar vergiftige soorten meer waren opgenomen, die licht met eetbare kunnen worden verwisseld en noemt dan o.a. den *Cantharellus aurantiacus*. Nu heb ik mijn paddenstoelenkennis, die niet heel veel verder gaat, dan voor keukengebruik noodig is, indertijd allereerst ontleend aan een ander, dan het door den heer Ligtenberg genoemde boekje, en wel aan de »Praktische Pilzkunde« van Pr. Stendel. Deze zegt van *Cantharellus* het volgende (blz. 62): »Van deze echte eierzwammetjes wordt in de meeste boeken over paddenstoelen (de een pleegt immers in den ander fouten over te schrijven!) een zoogenaamd »Vergiftig eierzwammetje« (*C. aurantiacus*) onderscheiden, dat donker gekleurd moet zijn en zoo 't heet eerst in den herfst en ook in massa te voorschijn komt. Deze paddenstoel wordt door iedere auteur weer anders beschreven. Schrijver dezes heeft zich ervan overtuigd, dat deze paddenstoel in het rijk der sagen thuis behoort en hoogstens slechts een variëteit van den vorigen is; en dat deze tengevolge van de een of andere onjuistheid, een vergissing, of op grond van valsche geruchten eens voor vergiftig gehouden is (voor zoover ik weet 't eerst door Wulken) en nu sedert dien als vergiftig te boek staat; wat er nu juist nu niet toe bijdraagt, de groote menigte voor het gebruik van paddenstoelen en in 't bijzonder van het voortreffelijke eierzwammetje te winnen. Dat wel eens iemand een of anderen gelen bladzwam voor een eierzwam gehouden en gegeten en daarvan bezwaren ondervonden heeft, is wel mogelijk; en desgelijks kan het ook gebeurd zijn, dat men aan de donkerder gekleurde in den naherfst groeiende variëteit van het eierzwammetje die vergiftige werking toegeschreven heeft. Een feit is het, dat de eierzwam sterk varieert. De in den zomer groeiende soorten zijn dikker van vleesch en bleeker van kleur, terwijl de in den naherfst voorkomende, wellicht nabloeiende soorten, op welke gewoonlijk de voor *aurantiacus* gegeven beschrijving slaat, donkerder zijn, een dunneren steel en hoed hebben met eenigszins regelmatigere bouw van de plooiën. Schrijver dezes heeft echter de bedoelde variëteit geregeld verzameld en met grooten smaak zonder eenig nadeel gegeten. Hij kan daarom slechts wenschen, dat de sage van den vergiftigen eierzwam eindelijk uit onze paddenstoelenboeken verdwijnen moge.«

Michael noemt echter in zijn grooten »Führer« den *Cantharellus aurantiacus* niet vergiftig, doch slechts verdacht, en schrijft er bij: »Hij is beter dan de roep, die van hem uitgaat en is hoogstens verdacht. Gevallen van vergiftiging door denzelfden zijn onbekend.«

Wat mij betreft, ik voel mij gerechtigd noch geroepen om uit te maken wie gelijk heeft. Niet gerechtigd, omdat ik maar een leek ben. Niet geroepen, omdat, mocht *C. aurantiacus* tóch vergiftig zijn, er nog genoeg eetbare paddenstoelen overblijven, om aan mijn culinaire neigingen te voldoen.

Ovorigens zou door proefnemingen de waarheid van Stendel's bewering aan te toonen zijn. Maar een getrouwd man heeft in den regel zijn gezin meer lief, dan de wetenschap, en dus voel ik geen neiging, het voetspoor te volgen van mijn oom James, bij wien ik mijn eerste maaltje champignons — niet zonder griezelen! — genoten heb, en die langs zuiver proefondervindelijke weg de eetbare van de niet-eetbare paddenstoelen heeft leeren onderscheiden. Zag hij

op zijn wandelingen een hem onbekende soort, die hem op 't oog wel aanstond, dan nam hij er wat van mee naar huis, bestudeerde de kenmerken, liet ze klaarmaken en at er van. Kreeg hij geen maagpijn of anderen overlast, dan liet hij dezelfde soort nogmaals toebereiden en vergrootte telkens zijn maaltje, tot het de normale afmetingen had aangenomen. Liepen al die proeven af zonder ongemak, dan wist hij zeker, die nieuw gevonden soort veilig bij de hem reeds bekende eetbare paddenstoelen te kunnen inlijven. Deze methode is ontegenzeggelijk praktisch. Alleen stelt zij als eisch, dat de proefnemer beschikt over een behoorlijke dosis koelbloedigheid en het er voor zijn omgeving niet zoo erg op aankomt, al wordt hij ziek of schiet er misschien het leven bij in. Aan deze laatste voorwaarde echter kan de pater familias gewoonlijk niet voldoen en derhalve is het hem geraden, zich in geval van twijfel te onthouden van het eten van verdachte paddenstoelen.

Waar echter, zooals bij den *C. aurantiacus*, aan de verdenking van niet te deugen elke goede grond schijnt te ontbreken, heeft deze m. i. ten volle aanspraak op eerherstel. De bezwaren tegen het gebruik van paddenstoelen als volksvoedsel zijn al groot genoeg, om ze niet noodeloos te vermeerderen.

H. N. DE FREMERY.

Een volgenden keer hierover een woordje.

H.

E E N I N V A S I E.

Das getrouwde luidjes, fijn meubilair, woonden op deftigen stand in onze goede Amstelstad.

Boven de woonkamer bevonden zich de slaapkamer, een studeerkamertje en een zitkamer vlak onder een modern plat dak dat, Joost weet waarom, met een dikke laag kiezelstenen bestrooid was. De voorzomer van 1909 was koud, somber en nogal droog zooals we helaas ondervonden. Gevolg van zomersproeten. Te vulgair: Zonnevlekken, zegt u? nou ja, toch sproeten op Helios' aangezicht.

Die sproeten van de zon dan waren door hun veronderstelden invloed op 't weer de oorzaak van den eersten tegenspoed van 't jonge paartje. Ge kunt 't u wel voorstellen: Een gezellig studeerkamertje, mevrouwetje zit te lezen. Plotseling een zwart stipje op 't blanke papier, nog een zwart stipje, tientallen zwarte stipjes die allen met een hoorbaar tikje op 't papier verschijnen en verdwijnen. Haastig opstaan, schuw gluren naar 't geheimzinnig verschijnsel, daarna snelle verdwijning om mijnheer te raadplegen. Gezamenlijk onderzoek; resultaat: de bovenkamers blijken plotseling te krioelen van de zwarte diertjes. Ze springen even brutaal op de spreij van 't bed als op 't waschstel, ze wippen op tafel en stoelen, in de lampetkan en in 't drinkglas. De tandeborstel is voor hen een korenveld, de witte blouse van mevrouw een boekweit-akker.

De burens werden geraadpleegd.

»O, die beestjes? Die komen elk jaar terug.«

»Maar doet u er dan niets aan?«

»Is niets aan te doen, we zijn er al aan gewend,